Program Lubuskiego Kuratora Oświaty

„Rozwiń skrzydła”

Na rok szkolny 2026/2027

Gorzów Wielkopolski, listopad 2026 r.

Spis treści:

I. Wstęp

II. Etapy wdrażania Programu przez Lubuskiego Kuratora Oświaty

III. Etapy wdrażania Programu w szkołach i placówkach

IV. Proponowane działania w ramach Programu

V. Koncepcja szkolnego programu i sposób jego realizacji

VI. Procedury identyfikacji ucznia zdolnego

VII. Zasady wdrażania Programu

VIII. Zadania wynikające z realizacji Programu

IX. Oczekiwane osiągnięcia w realizacji Programu

Motto:

„Dziecko rodzi się wszechstronnie uzdolnione, z pełną możliwością rozwoju we wszystkich kierunkach, potencjalnie wybitną inteligencją i zadatkami na rozwijanie wielkiej twórczości oraz dużym talentem społecznym. Trzeba stworzyć mu możliwości ich maksymalnego rozwoju".

David Lewis

I. Wstęp

Tym, co we współczesnym świecie określa indywidualność człowieka, są jego uzdolnienia. Dlatego tak bardzo ważne jest wczesne ich rozpoznanie i planowe rozwijanie. Służyć ma temu opracowany przez Lubuskiego Kuratora Oświaty **Program „Rozwiń skrzydła"**. Program ten, swoją propozycją, obejmuje wszystkich uczniów, którzy wykazują szczególne uzdolnienia, predyspozycje i zainteresowania względem swoich rówieśników.

Celem głównym Programu jest prowadzenie zaplanowanych działań zmierzających do zidentyfikowania i rozwoju różnorodnych uzdolnień i zainteresowań uczniów, nie tylko tych związanych z nauczanymi w szkole przedmiotami. Program ma wspierać uczniów, którzy przejawiają zainteresowania z różnych dziedzin, również tych, z którymi ich rówieśnicy nie mają okazji spotkać się w szkole bądź poza nią.

Zgodnie z naszą definicją uczeń uzdolniony to taki, który w określonych dziedzinach działalności przejawia zdolności oraz chęci dokonań i rozwoju przewyższające poziomem te, które w podobnych warunkach reprezentują jego rówieśnicy. Obowiązkiem szkoły, czy też placówki jest wykorzystanie tego potencjału. W tym celu niezbędne jest podjęcie działań wspierających rozwój naszych uczniów. Odwołując się do dotychczasowych doświadczeń, chcemy wypracować nowe, twórcze rozwiązania, otwierające dzieciom i młodzieży drogę do samorealizacji. Program skierowany jest do uczniów lubuskich szkół i ma na celu rozpoznawanie, rozbudzanie i rozwijanie ich zainteresowań oraz uzdolnień na każdym etapie kształcenia, zarówno w ramach wszystkich przedmiotów szkolnych, jak i z zakresu dziedzin nie objętych programem szkolnym. Uwzględnia on bowiem indywidualność każdego ucznia i jego potrzeby edukacyjne. Daje możliwość rozwijania zainteresowań, uzdolnień, talentów, kształtowania twórczej osobowości.

Zgodnie z Programem praca nauczycieli lubuskich szkół powinna być ukierunkowana na rozwijanie zdolności i talentów wszystkich uczniów. Efektem tego są osiągane przez nich sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, sportowych, występach artystycznych. Uczniowie wykorzystują zdobytą wiedzę i umiejętności w praktyce, uzyskują tytuły laureatów nie tylko w wojewódzkich konkursach organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Gorzowie Wielkopolskim.

Poznawanie intelektualnych możliwości dzieci należy do trudnych zadań, chociaż temu zagadnieniu poświęcona jest duża liczba publikacji. Rola nauczyciela w prawidłowym rozpoznawaniu i wyłanianiu uczniów zdolnych polega na bacznej obserwacji wychowanków pod kątem takich cech jak: sprawność uczenia się i działania, zdolność kojarzenia większej ilości faktów, logiczne myślenie, rozumienie szerokiego zakresu słów, umiejętność dobitnego wyrażania myśli, ale również na rozwijaniu u uczniów kompetencji przyszłości 4K tj. komunikacji, kooperacji, kreatywności i krytycznego myślenia, które stanowią umiejętności i zdolności niezbędne do przystosowania się do dynamicznie zmieniającego się świata. Są też podstawą skuteczniejszego rozwiązywania problemów oraz twórczego podejścia do wyzwań. Kierując się tym, powinniśmy dążyć w szkołach i placówkach województwa lubuskiego do tego, aby wszystkie dzieci, również te mniej uzdolnione, miały możliwość rozwijania zainteresowań i odkrywania swoich pasji. Szkoła to miejsce, w którym każde dziecko może rozwijać swoją twórczość, aktywność i zainteresowania. Z drugiej strony powinniśmy przywiązywać wagę do tego, aby jak najwcześniej zdiagnozować uczniów szczególnie uzdolnionych, co pozwoli szybko odpowiadać na ich potrzeby edukacyjne, opracowywać programy i plany działań w szkołach i placówkach oświatowych oraz stwarzać im takie warunki, aby wykorzystali

maksymalnie swój potencjał i swoje talenty, osiągając przy tym sukcesy. Niewątpliwie w pracy z uczniem zdolnym ważne jest, aby nauczyciel miał z nim indywidualny, osobisty kontakt, omawiał każdy nurtujący go problem i kontrolował wyniki jego pracy. Służyć temu może **edukacja spersonalizowana**, która jest zindywidualizowanym systemem kształcenia, optymalizowanym dla potrzeb konkretnego ucznia. Jest elastycznie dostosowywana do uczącego się, z jego udziałem. Ten styl edukacji zakłada selekcję i dostosowywanie metod, technik oraz sposobów nauczania i wychowywania do natury konkretnej osoby.

Główne założenia edukacji spersonalizowanej:

- uczeń jest w centrum zainteresowania – posiada osobisty plan edukacyjny (to więcej niż „indywidualizacja" nauczania),
- jednostkowość kształcenia – rozwój zgodny ze specyficznymi potrzebami i zdolnościami ucznia,
- autonomia – świadomość uczenia się ucznia i umożliwienie mu samodzielnego podejmowania działań,
- otwartość – kształcenie kreatywne,
- system jakości – **Praca Dobrze Wykonana** (System Pracy Dobrze Wykonanej to podstawa **pedagogiki optymistycznej**. Zakłada on czerpanie radości i satysfakcji z własnej aktywności. Dzięki temu uczeń jest zmotywowany do podejmowania dalszego wysiłku.),
- efektywne komunikowanie się.

Wychodząc naprzeciw potrzebom związanym z koniecznością odkrywania uzdolnień i zainteresowań uczniów lubuskich szkół i placówek, a także pragnąc zapewnić wparcie w tej materii nauczycielom i rodzicom, **Lubuski Kurator Oświaty opracował Program „Rozwiń skrzydła"**, którego wdrożenie w lubuskich szkołach i placówkach ma zapewnić nie tylko wsparcie uczniom, chcącym rozwijać swoje zainteresowania, ale także nauczycielom i rodzicom zainteresowanym profesjonalnym rozwijaniem zdolności dzieci.

II. Etapy wdrażania Programu przez Lubuskiego Kuratora Oświaty

L.p.	Etap	Termin	Osoby odpowiedzialne
1.	Zaproszenie do Programu szkół i placówek województwa lubuskiego (ogłoszenie Lubuskiego Kuratora Oświaty na stronie internetowej Kuratorium Oświaty	listopad 2026 r.	Zespół ds. Programu „Rozwiń skrzydła" przy Lubuskim Kuratorze Oświaty.

	w Gorzowie Wielkopolskim, w mediach społecznościowych, przekazanie informacji o Programie na naradach z dyrektorami lubuskich szkół i placówek, a także przekazanie informacji e-mailem oraz platformę PILKO).		
2.	Pozyskanie informacji o chęci przystąpienia szkoły/placówki do Programu (poprzez elektroniczny system ankiet z pytaniem *Czy wyrażają Państwo chęć przystąpienia do Programu?).*	listopad/grudzień 2026 r.	Zespół ds. Programu „Rozwiń skrzydła" przy Lubuskim Kuratorze Oświaty.
3.	Opracowanie szkolnych programów wspierania zdolności i talentów uczniów.	do 15 stycznia 2027 r.	szkoły i placówki województwa lubuskiego przystępujące do Programu
4.	Zadania szkół/placówek biorących udział w Programie Lubuskiego Kuratora Oświaty: 1) Zaopiniowanie przez Radę Pedagogiczną szkolnego programu wspierającego zdolności i talenty uczniów, włączenie go do zestawu programów szkolnych. 2) Przedstawienie założeń programu rodzicom podczas pierwszych zebrań oddziałów klasowych oraz oferty zajęć pozalekcyjnych. 3) Umieszczenie na stronie internetowej szkoły informacji o przystąpieniu do Programu.	do 16 stycznia 2027 r. ustalają szkoły	szkoły i placówki województwa lubuskiego przystępujące do Programu
5.	Pozyskanie informacji o podjęciu przez Radę Pedagogiczną uchwały o przystąpieniu szkoły do Programu (poprzez elektroniczny system ankiet).	do 16 stycznia 2027 r.	Zespół ds. Programu „Rozwiń skrzydła" przy Lubuskim Kuratorze Oświaty.
6.	Realizacja zaplanowanych zadań w ramach szkolnych programów wspierania zdolności i talentów: – identyfikacja i diagnozowanie uczniów uzdolnionych, – organizacja i uczestniczenie w formach wspierania uzdolnień, – monitorowanie działań w zakresie wspierania uzdolnień, – współpraca z rodzicami,	od listopada 2026 r. do czerwca 2027 r.	szkoły i placówki województwa lubuskiego, które przystąpiły do Programu

	środowiskiem, ośrodkami kulturalnymi, naukowymi, sportowymi, mediami, samorządem lokalnym, – promocja osiągnięć uczniów, – inne.		
7.	Dokumentowanie działań podejmowanych w ramach realizacji programu. Gromadzenie dokumentacji o uczniu zdolnym i jej systematyczna aktualizacja w szkołach i placówkach.	na bieżąco, ustalają szkoły	szkoły i placówki województwa lubuskiego, które przystąpiły do Programu
8.	Monitorowanie realizacji Programu w wybranych szkołach i placówkach uczestniczących w Programie.	do czerwca 2027 r.	Zespół ds. Programu „Rozwiń skrzydła" przy Lubuskim Kuratorze Oświaty.
9.	Doskonalenie zawodowe nauczycieli w zakresie pracy z uczniem zdolnym.	zgodnie z ofertą placówek doskonalenia nauczycieli i instytucji szkolących oraz szkolnymi planami doskonalenia	placówki doskonalenia nauczycieli i instytucje szkolące, Zespół ds. Programu „Rozwiń skrzydła" przy Lubuskim Kuratorze Oświaty.
10.	Przedstawienie efektów wynikających z realizacji Programu (szkoły i placówki poprzez elektroniczny system ankiet).	do 29 września 2027 r.	Szkoły i placówki województwa lubuskiego, które przystąpiły do Programu
11.	Podsumowanie realizacji Programu podczas uroczystej konferencji. Wręczenie przez Lubuskiego Kuratora Oświaty wybranym szkołom i placówkom tytułu oraz statuetek Lubuskiego Kuratora Oświaty: „ Lubuska Szkoła Pasji i Talentów 2026/2027". Wymiana dobrych praktyk – prezentacja wyróżnionych szkół i placówek.	październik 2027 r.	Zespół ds. Programu „Rozwiń skrzydła" przy Lubuskim Kuratorze Oświaty.

III. Etapy wdrażania Programu w szkołach i placówkach

Etap I

Pierwszym etapem podjętych działań w szkołach przystępujących do programu Lubuskiego Kuratora Oświaty powinno być wyłonienie koordynatora i powołanie szkolnego zespołu wspierania zdolności i talentów, w skład którego weszliby

nauczyciele każdej specjalności. Ułatwiłoby to przepływ informacji, współpracę między nauczycielami oraz łatwiejsze diagnozowanie uczniów uzdolnionych.

Etap II

Drugim etapem jest opracowanie i zaopiniowanie do 15 stycznia każdego roku przez Radę Pedagogiczną szkolnego programu wspierania zdolności i talentów (pod warunkiem, że jest to dzień roboczy, w przeciwnym wypadku pierwszy dzień roboczy po tym terminie). Koncepcję programu należałoby skonsultować z nauczycielami w ramach zespołów przedmiotowo-metodycznych.

Etap III

Trzecim etapem jest zapoznanie rodziców z założeniami programu podczas pierwszych zebrań oddziałów klasowych, ustalenie form współpracy oraz przedstawienie oferty zajęć pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania uczniów.
Informację o przystąpieniu do Programu należałoby zamieścić na stronie internetowej szkoły/placówki oraz na tablicy informacyjnej dla rodziców i uczniów.

Etap IV

Czwarty etap to realizacja założeń programu, która wymagałaby innego spojrzenia przez nauczycieli na proces dydaktyczny, poszukiwania nowych pomysłów i rozwiązań w pracy z uczniem uzdolnionym. Główne zadania to:

1. Organizowanie i uczestniczenie w wielu formach wspierania uzdolnień.
2. Monitorowanie swoich działań w zakresie wspierania uzdolnień.
3. Nawiązanie współpracy z rodzicami, szkołami, środowiskiem lokalnym.
4. Efektywna promocja osiągnięć uczniów.
5. Dokumentowanie swoich działań w ramach wspierania uzdolnień.

Etap V

Piąty etap to faza podsumowująca pracę z uczniem uzdolnionym, analiza przez szkoły/placówki poczynionych obserwacji i ankiet, przedstawienie wniosków do realizacji w kolejnym roku szkolnym i podzielenie się efektami pracy z Lubuskim Kuratorem Oświaty podczas konferencji – uroczystej gali, gdzie wyróżniające się szkoły/placówki otrzymałyby tytuł „Lubuskiej Szkoły Pasji i Talentów". Wypracowane szkolne rozwiązania systemowe programu byłyby dużym wyzwaniem i podstawą działań nauczycieli z pasją, aktywizowałyby do podejmowania wielu przedsięwzięć oraz dałyby możliwość spójnego działania nauczycieli pod względem organizacyjnym, merytorycznym i metodycznym.

IV. Proponowane działania w ramach Programu

1) Organizowanie konkursów międzyszkolnych, olimpiad i turniejów sportowych.
2) Prowadzenie kół zainteresowań.
3) Obozy/biwaki/noce naukowe.

4) Przygotowanie do prezentacji, inscenizacji, przedstawień, koncertów, projekcji filmów oraz wystaw malarstwa i fotografii.
5) Zajęcia prowadzone metodami aktywnymi: metoda projektu (projekty naukowe, humanistyczne, technologiczne, społeczne), dramy, zajęcia interdyscyplinarne, badania, itp.
6) Organizowanie wycieczek, rajdów z motywem historycznym i patriotycznym, kulturowym.
7) Zajęcia o charakterze informatycznym oparte na programowaniu i projektowaniu.
8) Obserwacje, doświadczenia, pokazy, występy artystyczne, przygotowywanie inscenizacji, udział w spotkaniach z ciekawymi ludźmi, wystawach, koncertach, warsztatach, które odbywają się w muzeum, czy też teatrze.
9) Edukacja spersonalizowana, np. tutoring, mentoring, coaching, samodzielne projekty, w ramach których uczniowie muszą wykazać się planowaniem, realizowaniem zadania i samodzielną oceną.

V. Koncepcja programu szkolnego i sposób realizacji

1) Adresaci programów szkolnych:
- uczniowie szkół województwa lubuskiego,
- dyrektorzy szkół i placówek,
- wychowawcy i nauczyciele przedmiotu,
- nauczyciele świetlicy i nauczyciele bibliotek,
- doradcy zawodowi,
- pedagodzy szkolni,
- trenerzy i instruktorzy,
- rodzice.

2) Programy powinny określać:
- charakterystykę i sposób realizacji,
- cele, metody i formy pracy (lekcyjnej i pozalekcyjnej) z uczniem zdolnym,
- sposoby identyfikacji zdolności,
- zasady obowiązujące w realizacji programu,
- podstawowe zadania dyrektora, wychowawców, nauczycieli, uczniów, rodziców oraz obszary ich współpracy,
- podmioty wspomagające realizację programu,
- etapy wdrażania programu,
- rodzaj dokumentacji gromadzonej w szkołach (szkolna baza danych),
- system promowania ucznia zdolnego i kryterium sukcesu.

3) Cele programów szkolnych:

Cel główny:
- wspieranie i rozwijanie uzdolnień uczniów,

Cele szczegółowe:

- diagnozowanie szczególnych uzdolnień uczniów,
- kształtowanie osobowości, rozwijanie zainteresowań i talentów dzieci i młodzieży,
- wdrażanie uczniów do pracy samokształceniowej,
- przygotowanie do udziału w konkursach, turniejach, zawodach sportowych,
- podejmowanie współpracy i wymiana doświadczeń ze środowiskiem naukowym i oświatowym w zakresie pracy z uczniem zdolnym,
- doskonalenie form współpracy z rodzicami w zakresie wspierania rozwoju i uzdolnień dzieci,
- współdziałanie z instytucjami i organizacjami realizującymi zadania w zakresie pracy z uczniem zdolnym.

VI. Procedury identyfikacji ucznia zdolnego

1) **Programem objęci są uczniowie, którzy:**
   - w toku zajęć edukacyjnych wyróżniają się na tle zespołu klasowego (realizują zadania wykraczające poza podstawę programową),
   - uczestniczą w konkursach szkolnych i pozaszkolnych o charakterze przedmiotowym i interdyscyplinarnym oraz osiągają znaczące sukcesy,
   - mają udokumentowane osiągnięcia w dziedzinach pozaszkolnych, np. szachy, taniec, sport, modelarstwo, zaangażowanie społeczne i inne,
   - wykazują zainteresowanie danym przedmiotem i chęć współpracy z nauczycielem w rozwijaniu swoich pasji,
   - uczniowie zdiagnozowani w wyniku działań z zakresu doradztwa zawodowego lub diagnozy pedagoga/psychologa,
   - uczniowie objęci pomocą psychologiczno-pedagogiczną w zakresie zajęć rozwijających uzdolnienia,
   - uczniowie objęci indywidualnym tokiem nauki,
   - uczniowie objęci indywidualnym programem nauki.

2) **Proponowane narzędzia identyfikacji i diagnozy uzdolnień:**
   - wykorzystanie wskaźników znamionujących uzdolnienia (źródło: Eby J.W., Smutny J.F., *Jak kształcić uzdolnienia dzieci i młodzieży*, WSiP, Warszawa 1998), obserwacja ucznia na konkretnych zajęciach,
   - przygotowywanie i przeprowadzanie testów osiągnięć szkolnych,
   - nominacje nauczycieli na podstawie rozmów w ramach zespołów przedmiotowych,
   - wywiady i konsultacje indywidualne z rodzicami,
   - osiągnięcia w konkursach, olimpiadach i zawodach sportowych,
   - oryginalne wytwory pracy uczniów,
   - inne.

VII. Zasady wdrażania programu

1) **Zasada otwartości i dostępności** – otwartość zapewnia opiekę nad uczniem zdolnym na każdym etapie edukacji. Dostępność stwarza zainteresowanemu uczniowi możliwość rozwoju zdolności i talentów poprzez udział w różnych formach zajęć szkolnych i pozaszkolnych. Uczeń uzyskuje wsparcie psychologiczno-pedagogiczne w procesie uczenia.
2) **Zasada współdziałania i ciągłości** – podmioty wspomagające realizację programu współpracują ze szkołą we wspieraniu uzdolnień i talentów ucznia na wszystkich etapach edukacji, nauczyciele współpracują ze sobą na zasadach partnerstwa i dialogu.
3) **Zasada systematyczności** w procesie doskonalenia nauczycieli – w szkołach tworzone są warunki ciągłego rozwoju zawodowego w zakresie wiedzy i umiejętności pracy z uczniem zdolnym. Nauczyciele zobowiązani są do systematycznego doskonalenia zawodowego.
4) **Zasada wspomagania rodziców** – wspomaganie zainteresowanych rodziców w kierowaniu rozwojem uzdolnień i talentów dzieci poprzez dostęp do informacji i poradnictwa w tym zakresie.

VIII. Zadania wynikające z realizacji programu

1) **Zadania Zespołu ds. Programu „Rozwiń skrzydła" przy Lubuskim Kuratorze Oświaty:**
   - wspieranie dyrektorów i nauczycieli w podejmowanych działaniach w zakresie pracy z uczniem zdolnym,
   - wspomaganie procesu tworzenia narzędzi identyfikacji i diagnozy uzdolnień (np. granty, szkolenia organizowane przez placówki doskonalenia nauczycieli),
   - podsumowanie oraz ocena realizacji Programów.
2) **Zadania dyrektora:**
   - inspirowanie nauczycieli do podejmowania działań związanych z realizacją zadania,
   - stwarzanie nauczycielom możliwości pogłębiania wiedzy w zakresie pracy z uczniem zdolnym, organizowanie szkoleń tematycznie związanych z problematyką ucznia zdolnego,
   - zapewnienie warunków do realizacji programu wspierania zdolności i talentów,
   - promowanie nauczycieli pracujących z uczniem uzdolnionym i osiągającym sukcesy.
3) **Zadania nauczycieli:**
   - systematyczna realizacja założeń szkolnego programu wspierania zdolności i talentów,

- pogłębianie wiedzy na temat pracy z uczniem zdolnym poprzez udział w różnych formach doskonalenia zawodowego,
- opracowywanie planu zadaniowo-metodycznego dostosowanego do potrzeb i możliwości uczniów uzdolnionych,
- udział w realizacji projektów edukacyjnych pogłębiających zainteresowania uczniów,
- wykorzystanie technologii komputerowej i informacyjnej w pracy z uczniem zdolnym,
- wdrażanie ucznia do pracy samokształceniowej i samodzielnego rozwiązywania problemów poprzez korzystanie z zasobów bibliotek i Internetu,
- organizowanie konkursów szkolnych i międzyszkolnych oraz olimpiad, jak również przygotowanie uczniów do udziału w konkursach na różnych szczeblach,
- przekazywanie informacji o sukcesach ucznia zdolnego dyrektorowi, radzie pedagogicznej i wychowawcy,
- promocja osiągnięć uczniów na terenie szkół, w mieście i województwie,
- współpraca z rodzicami, wychowawcą i pedagogiem szkolnym,
- opracowywanie sprawozdań z podejmowanych działań i przekazywanie informacji o sukcesach uczniów przewodniczącym zespołów przedmiotowo-metodycznych do powadzonej przez nich dokumentacji.

4) **Zadania pedagogów szkolnych:**
   - aktywne współuczestniczenie w diagnozowaniu uzdolnień uczniów,
   - współpraca z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, nauczycielami i rodzicami,
   - objęcie szczególną opieką uczniów zdolnych, których sytuacja emocjonalna tego wymaga.
5) **Zadania uczniów:**
   - uczestniczenie w zajęciach pozalekcyjnych z poczuciem odpowiedzialności za wyniki swojej pracy,
   - udział w olimpiadach, konkursach szkolnych i pozaszkolnych, i dążenie do osiągnięcia sukcesu,
   - samodzielne pogłębianie wiedzy i umiejętności z wykorzystaniem różnych źródeł informacji,
   - udzielanie pomocy koleżeńskiej uczniom z trudnościami w nauce.
6) **Zadania rodziców:**
   - współpraca ze szkołą w celu rozwijania talentów i uzdolnień dziecka,
   - wymiana informacji na temat zainteresowań dziecka.

IX. Oczekiwane osiągnięcia w realizacji programu

- uczniowie odnoszą sukcesy na szczeblu miejskim, rejonowym, wojewódzkim i ogólnopolskim w konkursach, olimpiadach, turniejach i zawodach sportowych,

- uczniowie wykazują postawy twórcze i większą samodzielność w rozwijaniu swoich zainteresowań i talentów,
- wzrost w województwie lubuskim zaangażowania nauczycieli w pracy z uczniem zdolnym,
- upowszechnienie wiedzy o szczególnych osiągnięciach uczniów na stronach internetowych Kuratorium oraz w mediach społecznościowych.

Lubuski Kurator Oświaty
Marzena Pulik-Sowińska